

ad gratiam, et gloriam perpetuam cum purissima innocentia : imo recte consentiat cum quovis modo prædestinationis, qui juxta varias theologorum sententias probabiles tribuitur Virgini. Est namque opinio valde communis, quod nec Christus, nec Virgo, in quantum mater ejus, fuerunt prædestinati, nec præelecti ad gloriam ante prævisum originale peccatum; imo multi dicunt nullum hominem ita fuisse prædestinatum : juxta quam opinionem impossibile est defendere non habuisse Virginem debitum peccati originalis, quia non potuit esse exempta a lege posita Adamo, neque etiam poterat eximi a communi lege, ex meritis Christi prævisis : et tamen adhuc intelligitur facillime, quod quamvis fuerit prædestinata post Adæ peccatum, potuit tamen esse prædestinata ad perpetuam innocentiam, et præservationem ab omni culpa ex morte Christi jam prævisa : et cum illa opinio de prædestinatione sit probabilis, non debemus limitare veritatem præservationis Virginis ab omni peccato cum perfecta innocentia et sanctitate, ut non possit teneri, ac defendi cum illa opinione.

31. *Ostenditur coherentia in opinione, quæ docet electionem Virginis ante prævisum peccatum Adami.* — Verum supponendo ut probabilius fuisse electam ad perfectam innocentiam et sanctitatem ante prævisum originale peccatum, dico non posse inde inferri quod fuerit exempta a lege, seu pacto in Adamo, vel quod non habuerit debitum : hæc enim duo bene coherent, scilicet quod ante prævisum originale peccatum, propter merita Christi prævisa (præscindendo utique a morte, et passione) Deus prælegerit Virginem ad gloriam, gratiam, perpetuamque innocentiam, et nihilominus constituerit eam in Adamo sub eadem lege, et pacto cum cæteris hominibus, et cum permissione peccandi in Adamo, quia non obstante hoc pacto et permissione, semper potuit impleri prius illud decretum absolutum et immutabile, quo beata Virgo fuerat electa, quia etsi peccatura esset in Adamo, nihilominus in se semper esse potuit sancta et innocens, ut jam declaratum est : neque certitudo prioris decreti exposita fuit periculo propter permissionem peccati Adæ, vel Virginis in Adamo, ut quidam objiciunt : quia sciebat Deus se potuisse alio medio efficere, ut prius decretum infallibiliter impleteretur, non obstante superveniente peccato : atque ita sicut post prævisum originale peccatum, ordinavit Deus Christum ad mortem, passionem (quod

antea non fecerat secundum nostrum intelligendi et loquendi modum), ita etiam propter mortem Christi prævisam, voluit exequi prius decretum electionis Virginis, præservando illam ab originali culpa in se contrahenda. Unde in his signis prædestinationis et electionis contingit errare, quia non fit distinctio inter decretum, quod est per modum intentionis finis, ab ordinatione mediorum, ut in præsentia contingit : nam præelectio Virginis ante originale peccatum prævisum, ad perpetuam sanctitatem et innocentiam, intelligenda est per modum cujusdam propositi et intentionis finis, seu effectus, qui potuit intendi ante prævisum peccatum, quamvis media per quæ executioni mandandus erat, non fuerint præordinata ante prævisum peccatum, sed postea : sicut est valde probabile omnes prædestinatos fuisse præelectos ad gloriam ante prævisum originale peccatum : media autem particularia, per quæ salvantur, non nisi post originale peccatum fuisse præordinata, seu prædefinita. Et ex hac sola notatione refelluntur facile objectiones, quibus aliqui moderni, repugnantiam inter illa decreta ostendere nituntur; confundunt enim finem cum mediis, et ordinem intentionis cum executionis ordine : et ideo falsa principia sumunt, et nihil concludunt, ut alibi latius dictum est.

32. *Probatum Virginem incurrisse debitum peccandi ab effectibus passibilitatis et mortis.* — Potest vere confirmari quod dicimus, communi argumento quod sumi solet ab uno effectu peccati originalis, qui est passibilitas et mors corporis, a quo effectu non fuit Virgo præservata, et id fuit satis ut illum incurreret, quia mors et passibilitas corporis in Virgine, non fuit solum effectus et proprietas naturæ, sed revera fuit effectus peccati Adami, juxta regulam Pauli, Roman. 5 : *Per unum hominem peccatum introiit in mundum, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit*; a qua regula non possumus cum fundamento eximere mortem Virginis, quia hoc neque ad sanctitatem vel innocentiam Virginis spectat, neque habet fundamentum in Patribus, vel Ecclesia : item quia si Adam non peccaret, beata Virgo nata ex illo, immunis a morte nasceretur; ergo si nunc non habuit hanc immunitatem, fuit ob Adæ peccatum, quia si negatio fuisset causa negationis, affirmatio profecto est causa affirmationis. Nec dici potest, quod quamvis Virgo non amisit immortalitatem, quam haberet in statu innocentiam propter peccatum Adæ, illam abstulit Deus

propter meliorem ordinem suæ providentiæ, ut in hoc statu nasceretur in corpore, et exterioribus conformis cæteris hominibus, præsertim filio suo, et ut ex illa acciperet ipse carnem passibilem. Hoc, inquam, non est verisimile, quia Deus neminem privat donis quæ dedit, vel jure ad illa, sine culpa sua, vel quæ ad ipsum aliquo modo pertineat : unde cum Deus dederit immortalitatis donum naturæ humanæ cum justitia originali, nullum purum hominem privavit eo dono, nisi propter peccatum Adæ.

33. *Confirmatur ex Augustino.* — Atque ita, inquit Augustinus, contra duas Epistolas Pelagianorum, lib. 4, cap. 4, circa medium, quod *trahere mortem sine meritis mortis de uno solo mediatore Dei et hominum homine Christo JESU, Catholica fides novit, qui pro nobis mortem, hoc est, peccati penam, sine peccato subire dignatus est.* Ex qua Augustini sententia colligitur mortem in omnibus hominibus, aut esse penam culpæ, quam vel in se contraxerunt, vel in Adam commiserunt, vel est remedium culpæ universalis : et sicut hoc secundum est singulare Christo, ita prius est generale reliquis hominibus absque exceptione, ut ipse ibidem expresse addit. Ad quod plane necesse est asserere, beatam Virginem in Adamo peccasse, et quod de se obnoxia fuerit originali culpæ, non est tamen necessarium, ut beata Virgo in se habuerit originale peccatum, quia solet Deus remittere eam culpam non remissa pœna mortis, et hoc ipsum potuit efficere cum Virgine, etiamsi eam a culpa præservaverit, quia, ut dictum est, præservatio illa fuit quoddam genus remissionis culpæ, altius et excellentius : et non obstante tali remissione, potuit manere mors tanquam pœna demeriti Adam, non tantum ut erat solum demeritum ipsius, sed omnium descendantium qui in eo peccaverunt, quod maxime illic intendit Augustinus contra Pelagianos. Atque eodem modo incurreret Virgo fomitem peccati, et alias pœnas ex vi suæ conceptionis, nisi ab eis, sicuti a culpa præservaretur : sed in eis erat peculiaris indecentia, et affinitas cum peccato, quæ nimium derogabant perfectioni sanctitatis, et ideo ab eis etiam fuit præservata : at vero in morte et passibilitate corporis, non erat talis aliqua indecentia, imo erant multa convenientia, et ideo noluit Deus eam ab hac pœna præservare : et ita licet non sit sufficiens indicium culpæ præcedentis, et tamen sufficiens debiti culpæ.

34. *Frivolum adversariorum argumentum ex*

Tridentino refellitur. — Quod attinet ad Tridentinum dico frustra ab aliquibus induci, ut det licentiam non solum ad eximendam Virginem a peccato originali, sed etiam a debito ejus, quia hoc nec est juxta mentem, nec juxta verba ejus, quia expresse ait, *non esse intentionis suæ comprehendere immaculatam Virginem in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur.* Constat autem non esse idem agere de peccato originali, et agere de debito ejus, de quo nihil omnino tractat Concilium, nisi quod in can. 2 attingit, quod Adam peccando sibi suæque posteritati nocuit, transfundendo in descendentes, non solum pœnas, sed etiam culpam, et ad hoc solum allegat locum Pauli, Roman. 5, in ultimis verbis colligendo eas ex transfusione peccati. Quod amplius declarat remittendo ad Extravagantem *Grave nimis*, Sixti IV, quæ etiam solum agit de immunitate peccati originalis, et non debiti. Et ita certum est, quod si quis hodie affirmaret, vel prædicaret, affirmantes vel prædicantes Virginem non habuisse debitum, vel non fuisse obnoxiam culpæ originali ex vi originis, mortaliter peccare, vel etiam esse hæreticos, vel erroneam doctrinam seminare, certum, inquam, est quod si quis hodie hoc affirmaret, non peccaret contra illam Extravagantem, nec ejus pœnas incurreret, quidquid sit de imprudentia, vel culpa quam aliqui in eo committeret; ergo sicut Sixtus IV, non fuit locutus de debito peccati, sed de culpa ipsa et præservatione ejus, ita quoque ea fuit Concilii Tridentini mens : mens enim allegantis ex mente ejus quod allegat recte colligitur.

35. *Quam censuram mereantur qui negant B. V. fuisse proprie redemptam aut præservatam ab originali, ex morte Christi prævisa.* — Quid de his, qui negant peccasse in Adamo aut contraxisse omnino debitum. — Si vero quærat aliquis an contraria opinio censuram aliquam mereatur, dico in ea distingui oportere tria genera, vel tres gradus propositionum. Aliquæ sunt quæ attingunt Christi redemptionem : ut, *Beata Virgo non fuit præservata a peccato originali ex morte Christi prævisa, vel, non fuit proprie redempta per mortem Christi, vel, Christi sanguis, aut mors non fuit necessaria Virgini ad æternam salutem.* Et hæc omnes, vel quæ necessariam connexionem cum illis habuerint, putarem ego continere malam doctrinam et aliqua censura dignam, quam nunc non determino, quia necessarium non est. Alterum genus propositionum est de solo puncto debiti absolute sumpti in se, et in sua radice,

ut, *Beata Virgo non peccavit in Adam; vel non habuit debitum peccati originalis nec in se, nec in alio*, et has non puto dignas censura aliqua, quia possunt defendi absque connexionem ulla cum prioribus. Verumtamen ad hoc defendendum, necessarium etiam est defendere Christum fuisse prædestinatum ante peccatum originale absolute prævisum, non solum quoad assumptionem humanitatis, sed etiam quoad carnem passibilem et mortem, quia Christus redemptor non fuit, nisi mediate ipsius morte et passione, juxta verbum ejus Matth. 20: *Filius hominis venit dare animam suam, in redemptionem pro multis*: propter quod communiter in Scriptura dicitur fuisse sanguinem Christi pretium in redemptionis nostræ: atque adeo ut Virgo dicatur proprie et vere redempta per Christum, necesse est salvare fuisse præservatam ex morte Christi prævisa, ut supra, n. 14, visum est. Et ex consequenti ad asserendum fuisse præservatam ante prævisum peccatum originale, oportet asserere etiam mortem Christi fuisse prædestinatam et præcognitam ante peccatum originale, quia sic dici poterit B. Virginem fuisse præservatam per Christum, ut redemptorem, ut pote per mortem et passionem ejus. Ad quod necesse est addere ad redemptionem sat esse, exemptam fuisse anticipate in lege, et pacto cum Adamo inito, quia nisi ita fuisset exempta, peccaret in Adamo, et consequenter ex vi suæ originis contraheret originale peccatum. Et quoniam in his duobus, scilicet quod mors Christi fuerit præordinata ante originale peccatum prævisum, et quod id genus præservationis sat est ad propriam redemptionem, non continet errorem, nec aliquid contrarium modo loquendi Scripturæ, vel Patrum, nec etiam apparet in excipienda Virgine a quavis lege universali, quæ attingat peccatum, vel peccare etiam in alio: propterea credo hoc secundum genus propositionum non mereri censuram aliquam, nec potest dici improbabile, cum non desint auctores pii ac docti qui id probant.

36. Verumtamen ego illis non acquiesco, nec in eam sententiam induci possum. Imprimis enim mihi nimis durum videtur, quod Christus ut passibilis, ejusque passio et mors fuerint prædestinata ante prævisum absolute originale peccatum, propter ea quæ alibi scripsi. Secundo non videtur etiam mihi sufficere ad propriam redemptionem, quia ubi non intervenit aliquo modo remissio peccati et satisfactio pro persona redempta, non videtur dari propria redemptio, ut supra declaravi

ponendo casum in quo Deus ex prævisis meritis Christi præservaret totum genus humanum in Adamo, atque etiam ipsum Adamum, non permittendo ipsum peccare, quæ tamen non esset propria redemptio, quamvis esset genus aliud excellentissimæ gratiæ et beneficii. Id quod verum etiam est, quamvis supponatur Deum scire optime, quod si permitteret Adamum peccare, ipsum fuisse infallibiliter peccaturum.

37. *Quid de his, qui negant proximum debitum in B. Virgine, admittunt vero remotum in Adamo.*—Tertius modus sentiendi et loquendi in hac materia est eorum, qui dicunt in persona propria Virginis non fuisse debitum peccati originalis, quamvis in Adamo illud habuerit, quia in eo peccavit. Et hoc genus propositionum clarius multo est, non mereri censuram theologiam, ut sic dicam, verum ex vi rationis videtur mihi includere contradictionem, quia, ut supra, n. 21, dictum est, debitum in propria persona non est nisi moralis quædam denominatio a debito contracto in alio, nam eo ipso quod persona procedit a tali radice infecta, et ex illo semine nascitur sub illo debito, et ab illo denominatur: atque ita hæc duo, scilicet, personam habuisse debitum peccati in parentibus, et esse in se obnoxiam tali debito cum primum incipit esse per viam seminalem a talibus parentibus, sunt veluti duo correlativa, quæ impossibile est non dari in utroque extremo, eo ipso quod sunt, vel se habeant ut duo extrema, quorum unum denominat alterum intrinsece, et absque separatione abinvicem, quomodo fieri non potest ut unus videat, et nihil sit quod videtur: quod ut etiam supra tetigi, locum habet in hominibus in peccato originali conceptis: nam prius natura quam intelligantur esse sub peccato intelliguntur esse sub debito, et habere illud in se, eo modo quo morale debitum personæ inesse potest: et propterea non obstante eo debito, poterat Deus præservare a peccato originali Joannem Baptistam, vel alterum, si vellet: verum hoc privilegium matri suæ reservavit. At vero quoad debitum in priori naturæ, necessario mansit virgo ejusdem conditionis cum aliis, si semel admittitur illam peccasse in Adamo, et in illo habuisse debitum peccati originalis, quia necessario attingit personam dicto modo, eo ipso quod existere incipit, neque potest præveniri in aliquo priori naturæ, quia talis persona non prius natura est, quam sit ex tali radice, et per talem originem. Et quidem puto has consequentias adeo necessa-

rias, ut in materia censuræ theologice sit hoc tertium genus propositionum in eodem gradu cum secundo: et in ratione discursus, existimo hoc posterius minus probabile.

38. *P. Salmeron debitum in B. Virgine agnoscit.*—Restabat unum verbum pro auctoribus qui allegantur pro carentia debiti, pro qua opinione allegavi imprimis Catherinum, Galatinum et Viguerium: et postea P. Vazquez excepit duos posteriores, nescio quo fundamento. Verum nunc non refert id expendamus, quia licet omnes tres ita sentiant, non satis erit ad probabilitatem sententiæ, nisi ad stipulentur etiam alii. Verumtamen postea citantur plerique auctores, quorum plures prodierunt postquam, in 2 tomo, 3 parte, quætionem agitavi: qui vero antea prodierant, ad meas manus tunc non venerant. Et unus ex iis est P. Salmeron, super Epistolam ad Rom., cap. 5, disput. 45, in fine, quia dicit pactum Dei cum Adamo ad beatam Virginem se non extendisse, sed prævisam ut matrem, singulari privilegio fuisse exceptam. Verum ipse idem auctor, in disput. 50, parum a principio, cum dixisset quod solus Christus fuit longe, non solum ab actu peccandi, sed etiam ab omni potentia addit, *quare longe excedit Virginem in qua fuit potentia, et debitum contrahendi peccatum.* Et aliquanto inferius, in § *Objicies*, significat solum Christum exemptum fuisse ab illa sententia Pauli, Ephes. 2: *Eramus natura filii iræ.* Et ad hunc modum loquitur in discursu illarum disputationum, quod dico, ut advertatur non sat esse auctorem obiter dicere Virginem fuisse exemptam a peccato, quia optime intelligi potest de peccato quoad executionem ejus, non vero quoad contractum, seu obligationem: et judico hoc sensisse Patrem Salmeronem in citatis verbis. Et fortasse multi ex iis qui pro hac opinione allegantur, ita etiam loquuntur quamquam nunc tempus non habeo ad videndum omnes, et nonnulli minus noti non sunt apud nos, quamquam sat scio eorum plerosque non satis expendere punctum, sed obiter, et summarie loqui, atque ita verisimile est non loqui in proprio rigore puncti, quod tractatur.

39. *Quid de P. Canisio, Justiniano, et Valentia?*—Pro qua re proponam exemplum aliud, quod ex P. Canisio affertur, libro 5, de Beata Maria, c. 27, ubi, in § *Ad Thomam*, refert hæc verba ex Alberto Magno: *Hanc Virginem solum a communi illa regula excipi: Omnes peccaverunt in Adam, quæ ipse sequitur et approbat, absque alia declaratione.* Verumtamen

absque dubio Alberti mens non fuit loqui de exceptione in ipso pacto facta, ut sic dicam, sed a lege contrahendi peccatum originale, quæ in ipso pacto inclusa est, vel, quod idem est, de exceptione ab executione et effectu pacti. Majori cum rigore et distinctione loquitur Pater Justinianus, qui etiam allegatur, 1, Timoth. 2, circa illa verba, *qui dedit redemptionem, etc.*, et apud me auctor est gravis: verum solum dicit, *valde probabile existimo*, in quo ego non contradico, quamquam illud valde excusari posset. Allegatur etiam P. Valentia, 2 tom., disput. 6, quæst. 11, punct. 1, § *Quare ad primum*, ubi ad argumentum quod contendebat non potuisse Virginem præservari a peccato originali, supposito pacto cum Adamo, respondet potuisse præservari ab ipso pacto, et addit, *quod de beata Virgine pie credi potest.* Verum subdit responsionem aliam, quod licet non fuerit excepta a pacto, potuit tamen esse et fuisse a peccato: et in altero § *Addit*, quod licet prior solutio bona sit, secunda tamen est melior: et in hac materia mihi videtur eligendum quod melius, et quod servetur inter defensores immaculatæ conceptionis Virginis unio, ut facilius deveniatur ad ejus certitudinem intelligendam. Patres vero qui pro eadem parte citantur omitto, quia revera id non explicant.

40. *Refellitur quod in contrarium ex libro D. Sicilii allegatur.*—Ultimo addo circa id, quod invenitur scriptum de hoc privilegio præservationis Virginis, in uno ex libris antiquis, qui inventi sunt in monte sancto Granatæ, qui tribuitur divo Sicilio, et habet pro titulo, *de Domo gloriæ et domo tormenti*, in quo libro dicitur egisse Apostolos de hoc mysterio, confirmando veritatem immunitatis Virginis a culpa originali. Et audio allegari in favorem sententiæ asserentis Virginem non solum non habuisse culpam, sed neque etiam ejus debitum. Verum, juxta notitiam quam de hac re habeo, nullo modo divus Sicilius, aut Apostoli ab eo relati, favent dictæ opinioni, nam formalia verba libri illius scripta ad me sunt a viro gravi et docto, et qui jure poterat ea scire: sunt hæc: *Illam Virgo, illa Maria, illa sancta, illa electa, a primo originarioque peccato præservata fuit, et ab omni culpa libera, atque hæc veritas Apostolorum Concilii est; nec scio alia verba esse in eo libro, quæ ad hanc rem pertineant, nisi comminationem pœnæ, quæ ad nostrum casum non facit.* Et ex citatis verbis constat, agi solum de præservatione ab originali peccato, et immunitate ab

omni culpa; nullum ergo est fundamentum ad extendendum ea ad carentiam debiti: imo, eo ipso quod dicitur fuisse præservatam ab originario peccato, significatur Virginem ex se fuisse obnoxiam illi culpæ, quamvis singulari privilegio fuerit ab ea immunis.

SECTIO V.

Quos effectus vel pœnas contrahamus in hac vita ratione peccati originalis.

1. *Error hæreticorum in hac questione.* — Circa hanc quæstionem Lutherani et Pelagiani conveniunt in uno principio contra fidem, scilicet primum hominem fuisse creatum solum cum perfectionibus humanæ naturæ debitis, ex quo inferunt contrarias conclusiones. Pelagiani quidem nullas pœnas nos contrahere propter peccatum Adæ, illum enim fuisse passibilem et mortalem, habuisseque concupiscentiam sicut nos: ita refert Augustinus, Epistola 106. Fundamentum est, quod hæc sint naturalia homini. Lutherani vero colligunt etiam naturam ipsam in naturalibus perfectionibus fuisse corruptam, ideoque amisisse liberum arbitrium et lumen rationis ad bene operandum, ac etiam ad superandam concupiscentiam.

2. *Unum principium de fide contra dictum errorem.* — *Improbabile quorundam placitum hac in re.* — *Confutatur ratione.* — *Alterum principium.* — Sed fides supponit contrarium fundamentum, scilicet primum hominem fuisse creatum in quadam naturæ integritate, et rectissima potentiarum constitutione, quæ perfectio naturalis non erat, sed ex singulari Dei dono perfecta, quæ veritas probatur latius in tract. de Opere sex dierum, lib. 3, nunc supponenda ex illo Ecclesiastes 7: *Deus fecit hominem rectum*, etc., et Ecclesiastici 17: *Secundum se vestivit illum virtute*, etc., cui consonum est illud Psalm. 8: *Gloria et honore coronasti eum*, et 48: *Homo cum in honore esset*, etc.: quæ testimonia in hoc sensu intelliguntur a Patribus citandis infra. Unde prorsus est improbabilis sententia eorum qui putant hoc veluti naturæ complementum, quod habuit homo in statu innocentiae, ita fuisse naturale, ut esset omnino naturæ debitum, vel ex ipsis naturæ principiis flueret, atque adeo futurum in homine in puris naturalibus, ex quo infertur hominem post peccatum mansisse monstruosum contra doctrinam Patrum, Dionysii, 4, divinorum Nominum, et Damas-

zeni, lib. 2, cap. 3, ubi de dæmonibus loquitur: sed est eadem ratio ac de hominibus, Cyrilli 1, in Joan., cap. 9, et 13, libro de Adoratione et spiritu, et Chrysostomi, homilia 13, in Genes., Cypriani, Epistola ad Pomp., et Ambrosii, libro de Helia, et jejuniis, cap. 4, et de Jacob., et Vita beata, cap. 5, Augustini, 13, de Civitate, capit. 13, et 11 Geneseos ad litteram, cap. 32, et 4, contra Julianum, cap. ultimo. Ratio quoque est evidens, quia naturæ tantum debentur potentiae naturales, et concursus ad operandum, quod infra melius patebit. Secundo, sumendum est tanquam certum principium hominem totum hoc donum recepisse, non solum ut prodesset propriae personæ, sed ut communicaretur toti naturæ, si ipse non peccasset, ut ex dictis patet. Ex quibus sequitur tertio per peccatum originale amisisse nos originalem justitiam, atque adeo effectus omnes qui ab illa oriebantur: quare omnes contrarii effectus veluti privati sunt originalis peccati effectus, nam ablato principio auferuntur reliqua, quæ sequuntur ex illo: et sicut *affirmatio est causa affirmationis, ita negatio negationis*: recte igitur Augustinus, serm. 11, de Verbis Apostoli, *Creatus est, inquit, homo in natura sine culpa, creatus est rectus, non se ipse fecit rectum, quid autem fecerit notum est, cadens a manu figuli fractus est*. Hac ergo veritate supposita sit.

3. *Prima propositio.* — Prima propositio. Effectus primarius originalis peccati est privatio gratiæ et omnium virtutum infusarum, eoque modo privatio talis non habet rationem culpæ, sed pœnæ: est certa et de fide; ostendimus enim peccatum originale in hoc æquivalere mortali: hinc Hieronymus, lib. 3, contra Jul., c. 20, ait id perdidisse nos in Adamo, quod recepimus in Christo: recepimus autem gratiam et virtutes infusas, quare, etc.

4. *Secunda propositio.* — *De defectu ignorantiae.* — Secunda propositio. Secundarius effectus originalis peccati est vulnus, seu infirmitas naturæ, quæ in naturalibus potentiis hominis ex peccato relicta est. Hæc conclusio certa est, ut præcedens; tenet D. Thomas 1, 2, quæst. 3, art. 3, et quæst. 85, art. 4, D. Augustinus, de Natura et Gratia, cap. 19 et 20. Colligitur Sapient. 8, vers. 20, ad Romanos 8, vers. 21, 2, Petr. 1, vers. 4. Ponit vero Augustinus quatuor effectus, ignorantiam intellectus, malitiam voluntatis, seu debilitatem, concupiscentiæ corruptionem, irascibilis infirmitatem, quæ breviter sunt exponenda. Lutherani ignorantiam intellectus et malitiam

voluntatis, ita interpretantur, ut dicant intellectum post peccatum mansisse prorsus cæcum ad intelligendum verum, præcipue practicum et morale; voluntatem vero prorsus amisisse libertatem ad operandum bonum, quæ hæresis coincidit cum illa supra impugnata, per peccatum fuisse hominem substantialiter mutatum. Quid tamen possit intellectus noster in cognitione veri, dicitur a nobis, in materia de Gratia, lib. 1, cap. 1, de libero vero arbitrio ad operandum bonum partim supra diximus, partim in citato libro de Gratia. Dicendum est ergo ignorantiam esse vulnus peccati originalis propter intellectum præcipue. Primo, quia multa nunc homo, quæ in illo statu non ignoreret, ignorat, caret fide, prudentia, etc. Secundo, quia in multis nunc decipitur, perseverando vero in illo statu, in nullo permitteretur decipi, quæ tamen deceptio nunc partim ex imperfectione naturalis ingenii, partim ex impedimento passionum provenit. Voluntas vero sine dubio mansit libera, et cum viribus ad operandum aliquod honestum, quia tamen proclivior mansit ad objecta sensibilia, quam in illo statu esset, ideo ipsa etiam suum defectum contraxit, qui malitia dicitur, non proprie, et in se, sed quia est occasio peccandi, de quibus vide Augustinum, 1 Retractationum, cap. 9 et 15, et 12, de Civitate, cap. 22, de Correctione et gratia, capit. 1, 2 et 3, de Natura et gratia, cap. 3, et Ambrosium, lib. 7, in Lucam.

5. *De defectu concupiscentiæ.* — Circa concupiscentiam, sub qua comprehendo infirmitatem irascibilis, advertendum ex Augustino 1, de Nupt., c. 21 et 23, et 1 de Peccatorum meritis, cap. 29, concupiscentiam non significare hic appetitum sensitivum secundum se: nam ille per se bonus est, et in natura integra reperiebatur, ut ipse disputat 4, contra Julianum, cap. 14, et lib. 6, cap. 7, sed ipsum appetitum ut rebellem et contrarium rationi, qui alias dicitur sensualitas, vel fomes peccati, licet interdum sub hoc nomine ipsa etiam voluntatis infirmitas, et totum distemperamentum peccatorum hominis, significari soleat, ut D. Thomas notavit ex Augustino 14, de Civitate, capite 13. Secundo, advertit pœnam hanc per se et proprie in privatione consistere illius obedientiæ, quam justitia originalis efficiebat; quare potentiae hominis, veluti in statu primo consideratæ, non manserunt procliviores ad sua objecta, quam ex sua natura essent in homine in puris naturalibus. Quod docet Anselmus, lib. de Conceptu virginali, cap. 7, Au-

gustinus, lib. 2, de Gratia Christi, cap. 4, et sermon. 4, in psal. 103. Ratio est, quia sicut natura hominis est prorsus eadem, ita et naturales potentiae et inclinationes earum. Confirmatur, nulla enim ratione intelligi potest, quomodo hæc propensio fuerit aucta, quia omne augmentum fit addendo aliquid: his autem potentiis nihil additum est: ipsæ enim in se intrinsece, nec mutari, nec augeri possunt, quia neque intenduntur, neque remittuntur, neque illis additus est aliquis habitus, vel qualitas, ut concludunt rationes supra factæ contra dicentes peccatum originale esse qualitatem.

6. *Objectio ex quodam loco D. Thomæ.* — *Item ex loco altero.* — *Ad priorem locum.* — *Ad posteriorem.* — *Objicies.* Nam D. Thomas, 1, 2, quæst. 83, art. 1, ait peccato hominis diminutum fuisse naturæ bonum: et Augustinus sæpe vocat concupiscentiam vitium naturæ: dicit autem ipse, in Enchiridio, cap. 11, vitia animorum esse privationes naturalium bonorum. Præterea D. Thomas in hac materia aperte docet hunc defectum non esse puram privationem, sed positivum quemdam corruptum habitum, quod etiam indicat D. Augustinus, lib. 1, de Peccatorum meritis, c. 16, et 4 lib., contra Julianum, capite ultimo. Respondetur D. Thomam priori loco loqui de peccato in genere, et ita in diversis peccatis diverso modo verum est, id quod affirmat: nam per peccatum actuale diminuitur naturæ bonum ratione habitus naturalis superadditi: per originale vero diminuitur non in se intrinsece, nec per additionem, sed per subtractionem potius illius doni, quod continebat naturam: quod donum licet supra debitum naturæ esset, quia tamen ad ipsa opera naturæ perficienda juvabat, et quasi supplebat defectus naturales, ideo illius privatio dicitur naturalis boni diminutio: et idem potest esse sensus Augustini in priori loco. Ad secundum locum D. Thomæ dicendum est ratione privationis originalis justitiæ factum esse revera, ut in homine manerent duæ propensiones positivæ, quodammodo contrariæ, scilicet ad sensibilia, et ad honesta: inter quas est etiam quædam proportio: et hanc vocarunt D. Thomas et Augustinus habitum corruptum, qui tamen nihil addit ipsis potentiis naturalibus, et ideo ex pura privatione resultare potest.

7. *Unum consecrarium ex dictis.* — *Alterum consecrarium.* — *Instantia removetur.* — *Tertium consecrarium.* — Ex quo intelligitur primo recte theologos fere omnes dixisse concu-